

Topkuil-finalisten molken goed van hun voorjaarskuil

Goede kuil voeren doet goed

Daan Langeveldt, Groesbeek (GD):
'Onvoldoende profijt van goede voorjaarskuil'

Daan Langeveldt, Groesbeek

41 ha grasland
17 ha maïs
102 melkkoeien
9.000 kg melk
4,54 % vet
3,41 % eiwit

41 ha eerste snede
947 VEM
172 RE
485 NDF
41,9 % DS
99 index
19 broeigevoeligheid

Topkuil-winnaar Daan Langeveldt baalt. De melkveehouder uit Groesbeek (GD) melkt te hard. Dit jaar gaat hij ongeveer 60.000 kilo over zijn melkquotum. Betalen voor quotumoverschrijding doet hij het liefst zo weinig mogelijk. Daarom moest hij op de rem trappen; hij bezuinigt met het verstrekken van krachtvoer. Normaal gesproken geeft hij zijn koeien 23 kilo krachtvoer per 100 kilo meetmelk, nu, met het eind van het melkquotumjaar 2013-2014 in zicht, verstrekt hij 22 kilo krachtvoer. Het levert Langeveldt een besparing op de voerkosten op, maar desondanks is hij gefrustreerd omdat hij niet het maximale uit zijn ruwvoer kan halen. „Ik heb dan wel een hele goede voorjaarskuil,

Romke Kinderman, Oudkerk (FR):

'Ik trek mij niets aan van kwaliteit kuil'

Lage voerkosten zijn voor Romke Kinderman uit Oudkerk heilig. Of de melkveehouder nu een goede of een slechte voordroogkuil voert, hij hanteert een vaste krachtvoergift: 6 kilo standaard A-brok voor nieuwmelkte koeien langzaam afbouwend naar 1 kilo voor oudmelkte. „Ik trek mij niets aan van een goede of een slechte kuil. De voerkosten moeten laag zijn”, verduidelijkt de Fries zijn strategie. En met 4,50 euro krachtvoerkosten per 100 kilo melk slaagt hij daar ook in. De afgelopen winter profiteerde hij volop van zijn goede voorjaarskuil. Van begin november tot half januari voerde hij de eerste snede aan zijn 140 melkkoeien. Kinderman zag de productie van 21 kilo melk per koe per dag stijgen naar 24 kilo melk met 3,60 procent eiwit en 4,80 procent vet. Hij schrijft deze toename volledig toe aan de goede kuil. Dat is ook niet moeilijk, want zijn rantsoen bestaat voor 100 procent uit gras. Althans, zolang

hij voldoende voorraad heeft. Dat bleek het afgelopen seizoen niet het geval. Daarom kocht Kinderman er maïs bij en voert hij nu bij wijze van hoge uitzondering een gemengd rantsoen. Het voordeel van de extra maïs, dat hij in een maïs-grasverhouding van 1 op 5 verstrekt, is dat zijn gestegen productie hierdoor op peil blijft.

Het tekort aan graskuil wijdt Kinderman aan de combinatie van een laat voorjaar, een droge zomer en relatief veel nieuw grasland. Kinderman verhuisde 3,5 jaar geleden naar Oudkerk en scheurde in de tussenliggende tijd ongeveer 50 van de 90 hectare grasland op klei. „En het gras moet eerst weer op gang komen, voordat het goed produceert”, vertelt de melkveehouder.

De Topkuil-finalist van vorig jaar kuldte de eerste snede in drie blokken van elk 25 hectare, met een tussenpose van 10 dagen, in. Volgens hem levert dat het gezondste voer op. „Het

eerste blok is voor het eiwit, het tweede levert energie en de derde geeft structuur en gezondheid.”

Kinderman schat de opbrengst van de eerste snede op ongeveer 4.500 tot 5.000 kilo droge stof per hectare. De eerste twee blokken kuldte hij over elkaar heen. Van het derde blok maakt hij een aparte kuil, waar later in het seizoen de tweede en derde snede bovenop kwamen te liggen. Van deze kuil voert hij sinds de eerste kuil op is. Naast maïs vult hij het rantsoen aan met 1,5 kilo tarwegluten per koe per dag en wat extra hooi als aanvulling op de krappe ruwvoervoorraad.

Kinderman past zomerstalvoeding toe. Terwijl de koeien van half juni tot eind oktober overdag naar buiten gaan, verstrekt hij 's nachts ook vers gras aan het voerhek. Deze strategie bevalt hem uitstekend. „Ik heb een constant ureumgetal van ongeveer 20, maar het belangrijkste is dat de krachtvoerkraan in

melken

Topkuil-finalisten

Zie voor meer informatie over hoe het de Topkuil-finalisten vergaat op Topkuil.nl.

Is een topkuil ook topvoer? Melkvee blikt met de Topkuil-finalisten terug op afgelopen winter. Hans Hissink zag de productie stijgen, ook Romke Kinderman profiteerde van zijn goede kuil en Daan Langeveldt kon niet voluit voeren door dreigende quotumoverschrijding. Expert Aart Malestein benadrukt het belang van een goede balans tussen verteerbaarheid en structuurwaarde.

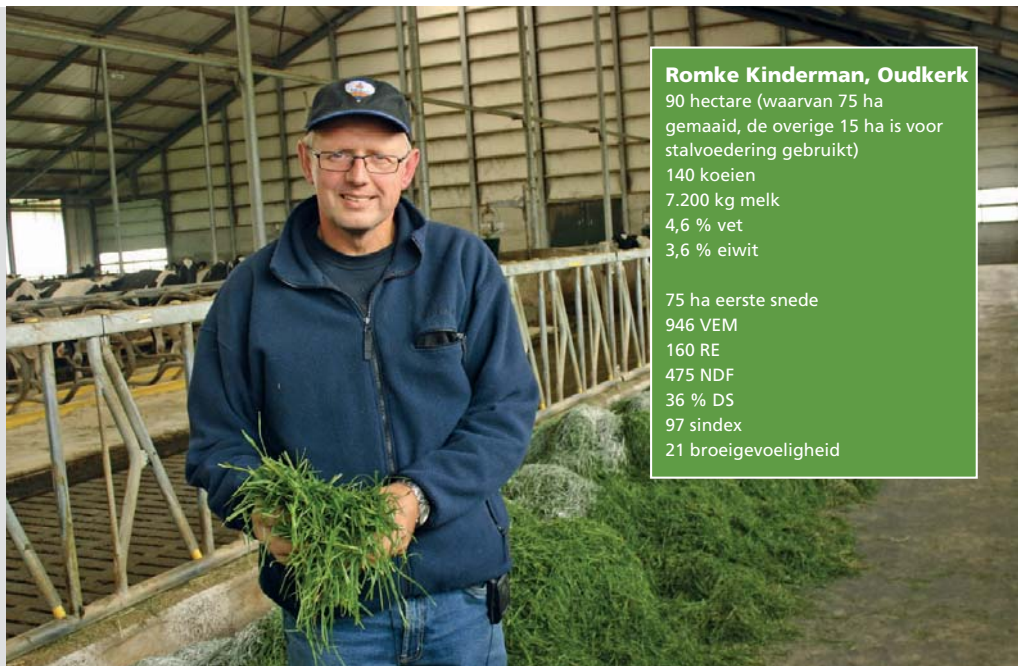
maar kan er momenteel vanwege de quotumoverschrijding niet 100 procent van profiteren." Verder besparen op krachtvoer kan hij naar zijn gevoel niet omdat dit ten koste van de gezondheid van zijn vee zou kunnen gaan.

Voor zijn gevoel mag Langeveldt dan niet optimaal kunnen voeren en melken, zijn koeien zijn wel gezond. De dierenarts is de afgelopen winter weinig op het melkveebedrijf op bezoek geweest. Momenteel heeft hij een gemiddelde dierdagdosering (ddd) van 1,6. Bovendien produceren zijn koeien met een 305-dagenproductie van 8.980 kg melk met 4,54 procent vet en 3,41 procent eiwit naar wens. Daarnaast haalt hij 17 kilo meetmelk uit

ruwvoer, zo toont zijn voeranalyse aan. „Dat is 1 kilo hoger dan de referentie van 16 kilo meetmelk. Daar ben ik tevreden over.“ Helemaal 100 procent vertrouwen op een goed rantsoen kan Langeveldt naar zijn gevoel niet. Sinds hij begin dit jaar nat en eiwitrijk najaarsgras aan de voersamenstelling toegevoegde, steeg het celgetal licht. „Het najaarsgras moet op om de sleufsilos, waar het in opgeslagen ligt, vrij te maken voor de nieuwe eerste snede. Met 30 procent droge stof, 212 ruw eiwit en 908 VEM ziet de kuil op papier er wel goed uit, maar in de praktijk heeft deze kuil toch invloed op de gezondheid van de koeien omdat de vertering niet optimaal verloopt.“

Het rantsoen dat Langeveldt zijn 102 melkkoeien verstrekt, is veelzijdig. Dagelijks krijgt een koe op zijn bedrijf 8,3 kilo gras van zijn (topkuil)voorjaarsnede, 16,5 kilo maïs, 6 kilo najaarsgras, 4 kilo gras van de tweede snede, 2 kilo gras van de derde snede, 3 kilo bierbostel, 0,5 kilo stro, 0,4 kilo eiwitbrok en 50 gram mineralen. Van dit uitgebreide rantsoen kan de melkveehouder naar zijn gevoel goed melken. Maar of hij dankzij zijn prijswinnende voorjaarskuil ook beter dan andere jaren is gaan melken, durft hij niet hardop te zeggen. „Eigenlijk heb ik elk jaar wel een goede voorjaarskuil. Om eerlijk te zijn zie ik niet zoveel verschil ten opzichte van andere jaren.“

deze periode bijna dicht kan. Ik verstrek de brokken uitsluitend in de melkstal met een maximum van 5 kilo per dag en je merkt dat de koeien de krachtvoerbakken niet leeg krijgen." Het ruwvoer verstrekt Kinderman met een voerdoseerwagen. Hij heeft een tijdje een voermengwagen geprobeerd, maar die bleek niet overweg te kunnen met een eenzijdig rantsoen dat voornamelijk uit gras bestaat. „Het gras liet zich niet mengen en kwam over de rand heen“, vertelt hij. Met 'krokodillentanden' trekt de voerdoseerwagen het gras uit de kuil. Deze op het oog wat ruwe methode resulteert volgens de veehouder niet in broei. „Dankzij een hoge voersnelheid van 3 meter per week blijf ik de temperatuurverhoging in het voer voor.“ Mede daardoor, en omdat er in de graskuil weinig zand zit, gaat het voer altijd schoon op. Kinderman hoeft nauwelijks ruwvoerresteren bij het voerhek te verwijderen. ▶

Romke Kinderman, Oudkerk

90 hectare (waarvan 75 ha gemaaid, de overige 15 ha is voor stalvoeding gebruikt)
140 koeien
7.200 kg melk
4,6 % vet
3,6 % eiwit

75 ha eerste snede
946 VEM
160 RE
475 NDF
36 % DS
97 sindex
21 broeigevoeligheid

Hans Hissink, Klarenbeek

26 ha grasland
12 ha maïs
65 koeien
10.800 kg melk
4,31 % vet
3,54 % eiwit

20 ha eerste snede
949 VEM
171 RE
476 NDF
40,1 % DS
102 index
1 broeigevoeligheid

Hans Hissink, Klarenbeek (GD):

‘Er blijft nauwelijks voer voor het voerhek liggen’

Een productiestijging van 600 liter melk en ook een toename van de BSK van 48 naar 50. Dat is volgens Hans Hissink het resultaat van het voeren van zijn eersteklas voorjaarsnede. De Topkuil-finalist is dan ook tevreden met het effect. „Vorig jaar had ik een rollende jaarproductie van 10.200 kilo melk. Momenteel bedraagt die 10.800 kilo melk“, vertelt de melkveehouder uit Klarenbeek, die door middel van summerfeeding zijn opgestalde koeien jaarrond ruwvoer verstrekt. Met 4,31 procent voor vet en 3,54 procent voor eiwit bleven de gehalten van zijn melk op peil.

Hissink streeft er naar zijn koeien een zo constant mogelijk rantsoen voor te schotelen. Daarom kuilt hij normaal gesproken de tweede snede over de eerste heen, maar het afgelopen jaar liep dat anders. Door het koude voorjaar werd hij gedwongen om langer te wachten met maaien. Toen uiteindelijk op 28 mei voor het eerst het mes in het gras ging, had de voorjaarsnede een drogestofopbrengst van 4.000 tot 4.500 kilo per hectare. Dat leverde hem extra structuur op, al dacht Hissink aanvankelijk dat het grovere product ten koste ging van

de kwaliteit. Dat viel dus uiteindelijk mee, zo toonden de kuilgrasanalyses aan.

De hele eerste snede van 20 hectare ging in een aparte kuil. De Gelderse melkveehouder voert dagelijks 850 kilo van deze topkuil. Tot 15 mei kan hij er van voeren, zo rekende hij uit. De koeien krijgen dagelijks 6 kilo droge stof uit gras en 7 kilo droge stof uit maïs, aangevuld met 2 kilo droge stof aan perspulp, 1,5 kilo raapsoja, 0,1 kilo koolzaadstro voor extra pensprik en mineralen. Hissink verstrekt het voer vlak voor het melken 's middags om 17.00 uur. Dat levert volgens hem de beste opname op. In de krachtvoerboxen voert hij de koeien ongeveer 17 kilo productiebrok met 110 DVE per 100 kilo melk. Zijn krachtvoerkosten vallen door het gebruik van deze wat duurdere krachtvoersoort in combinatie met raapsoja met 8,5 euro per 100 kilo melk redelijk hoog uit.

Voor het bijsturen van de krachtvoergif volgt Hissink het ureumgetal van de melk nauwgezet. Hij streeft naar een waarde van 21. Enkele jaren geleden bezuinigde hij op het dure krachtvoer. Verkeerde zuinigheid, zou de praktijk uitwijzen. Het ureumgetal

schoot al snel onder de norm naar 18, wat op een lagere eiwittefficiëntie wijst, en ook produceerden de koeien minder melk.

De topkuil van Hissink viel op door een extreem lage broeigevoeligheid van 1. Tijdens het voeren profiteert de melkveehouder hier van, zo heeft hij ervaren. De opname is hoger. Daar waar zijn koeien andere jaren dagelijks ongeveer 10 procent – ongeveer 180 kilo – van het verstrekte voer niet opnamen, haalt hij nu om de drie dagen twee kruiwagens met restvoer weg. En ook dit gaat toch schoon op. „Het restvoer gaat naar het jongvee. Daar blijft uiteindelijk niets meer van over“, vertelt de Topkuil-finalist.

Niet alleen produceren de koeien goed melk van zijn perfecte voorjaarskuil, ook de vruchtbaarheid van de dieren is er volgens Hissink bij gebaat. De tussenkalftijd liep de afgelopen winter terug van 401 dagen naar ongeveer 384 dagen en ook het aantal inseminaties per drachtigheid daalde tot onder de 2. „Het viel op dat de koeien de tochtigheid al na 10 en 30 dagen na afkalven goed lieten zien. Ik heb het idee dat dit ook met het ruwvoer te maken heeft“, aldus de melkveehouder. ■

Voeradviseur Aart Malestein:

‘Een goede kuil is meer dan een goede analyse’

Volgens onafhankelijk voeradviseur Aart Malestein is een optimale kuil meer dan alleen het resultaat van een goede analyse. „Een goede kuil heeft naast een frisse geur en een goede structuur ook een ruweiwitgehalte van 170 gram en meer nodig“, vertelt de voerexpert. „Mestresten en grond in het gras hebben bijvoorbeeld een negatieve invloed op de geur en de conservering van de kuil.“ Een goede kuil betekent volgens hem dus niet automatisch een goed rantsoen. Zeker wanneer het rantsoen uit een breed scala aan producten bestaat, hoeft een goede melkproductie volgens hem niet per se het resultaat

te zijn van een goede voorjaarskuil. „Bierbostel levert bijvoorbeeld altijd een positieve bijdrage aan de pensfermentatie.“

Volgens Malestein is het voor melkveehouders belangrijk te zoeken naar een balans tussen verteerbaarheid en structuurwaarde van de graskuil. Die verhouden elkaar omgekeerd evenredig. Stijgt de verteerbaarheid van de kuil, dan daalt de structuurwaarde, en omgekeerd. „Voldoende structuur is belangrijk voor een goede penswerking. Zit die niet of onvoldoende in de voordroogkuil, dan is hooi een goede aanvulling

op het rantsoen. Kijk bijvoorbeeld naar de kuil van Kinderman, hij kuilt in drie etappes in. Dat zorgt voor veel variatie van eigenschappen die het rantsoen versterken.“

Malestein maakt zich zorgen over het toepassen van moderne technieken tijdens de grasoogst. „Messen en walsen, waar veel machines mee zijn uitgerust, kunnen de structuur van het voer kapot maken. Hoe meer kracht er gebruikt wordt, hoe meer structuur kan worden beschadigd. Dat kun je niet altijd even duidelijk aan de buitenkant zien, of door middel van analyses meten.“